

श्री सोमनाथसंस्कृत-युनिवर्सिटी, वेरावलम्
सत्रान्तपरीक्षा, अक्तुबर - 2019

कक्षा – शास्त्री-3	सत्रम् – 5	गुणाः - 70
विषयः – धर्मशास्त्रम्	प्रश्नपत्रम् - 5 – CC 3.5.9	समयः- 3 तः 6
दिनाङ्कः- 14/10/2019	सन्दर्भग्रन्थः – याज्ञवल्क्यस्मृतिः (प्रायश्चित्ताध्यायः)	

(प्रथमान्वितिः - युनिट-1)

प्र-1 द्वयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. न ब्रह्मचारिणः कुर्युरुदकं पतितास्तथा ।
सकृत्प्रसिञ्चन्त्युदकं नाम गोत्रेण वाग्यता ॥
2. श्लेष्माश्रु बान्धवैर्मुक्तं प्रेतो भुङ्क्ते यतोऽवशः ।
अतो न रोदितव्यं हि क्रियाः कार्या स्वशक्ति तः ॥
3. हुतानां नृपगोविप्रैरन्यर्षं चात्मधातिनाम् ।
प्रोषिते कालशेषः स्यात् पूर्णं हत्वोदकं शुचिः ॥

प्र-2 एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत । 10

1. नारायणबलिः ।
2. आपहर्दमाः ।

(द्वितीयान्वितिः - युनिट-2)

प्र-3 द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. यः कष्टैर्वितुदति चन्दनैर्यश्च लिम्पति ।
अकृद्धो परितुष्टस्य समस्तस्य च तस्य च ॥
2. अप्रयत्तश्चरेद्भैक्षं सायाहनेऽनभिलक्षितः ।
रहितैर्भुक्षुकैर्ग्रामे यात्रामात्रमलोलुपः ॥
3. अहूत्याप्यायते सूर्यः सूर्याद्दृष्टिरथौषधिः ।
तदन्नं रसरूपेण शुक्रत्वमधिगच्छति ॥

प्र-4 एकस्य निबन्धात्मकमुत्तरं लिखत । 10

1. वानप्रस्थधर्मसारांशः ।
2. मोक्षस्वर्गसंस्तरणमार्गं निरूपणम् ।

(तृतीयान्वितिः - युनिट-3)

प्र-5 द्वयोः श्लोकयोः ससन्दर्भं व्याख्या कार्या । 10

1. पतिलोकं न सा याति ब्राह्मणि या सुरां पिबेत् ।
इहैव सा सुनी गृध्री सूकरी चोपजायते ॥

2. तप्तेऽयः शनये सार्धमायस्या योषिता स्वपेत् ।
गृहीत्वोत्कृत्य वृषणौ नैऋत्यां चोत्सृजेत्तनुम् ॥
3. अवकीर्णी भवेद्भूत्वा ब्रह्मचारी तु शोषितम् ।
गर्दभं पशुमालभ्य नैऋतं स विशुध्यति ॥

प्र-6 एकस्य वर्णनात्मकं निबन्धं लिखत ।

10

1. पञ्चमहापातकानि ।
2. चान्द्रायणव्रतम् तथा प्रायश्चित्तम् ।

प्र-7 दशानां लघूत्तराणि लिखत ।

10

1. दन्तिनि व्यापादिते किं दानं करणीयम्
2. याज्ञवल्क्यस्मृतिः केन रचिता
3. शीतज्ञो कस्यानुचरो भवति
4. ज्ञानेन्द्रियाणि कति सन्ति
5. अशुचौ दृष्टे, चापल्ये अनृतत्वे च कः मन्त्रोच्चारणीयः
6. गुरुणा प्रेरितो शिष्यः मृतः तदा गुरुः किं कुर्यात्
7. गुरुजनं हुंकर्तारः प्रायश्चित्ते किं कुर्यात्
8. ब्राह्मणदण्डोद्यमे किं प्रायश्चित्तम्
9. किमवेक्ष्य प्रायश्चित्तं करणीयम्
10. स्त्रीणां पतनरूपाणि कानि कर्माणि
11. शुक्र तल्पगः केन शुद्ध्यति
12. ब्राह्मणस्वर्णहारी केन शुद्ध्यति
13. यमाः कति सन्ति
14. नियमाः कति सन्ति
15. पराकव्रतं कथं भवति

*****